

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR SWEDISH CONSULTANTS 2008

Vilka är vi?

Swedish Consultants (SC) är en ideell förening, en intresseförening som en gång bildades för att vara ett gemensamt språkrör mot främst Sida inom ramen för det projekt – och biståndsfinansierade biståndet. Det är alltså den biståndsfinansierad marknaden som är det sammanhållande kittet och då främst det bistånd som kanaliseras genom Sida. Bildandet av SC välkomnades av Sida eftersom Sida då kan relatera till en dialogpart, för gemensamma frågor. SC utgår från att våra medlemmar representerar en viktig del av den samlade svenska resursbasen och att våra tjänster efterfrågas inom ramen för tillämplig upphandlingslagstiftning.

Medlemmar

Vid verksamhetsårets slut har föreningen 31 medlemmar. Medlemsantalet minskar år från år. Inga nya medlemmar har tillkommit under 2008. SC har inte bedrivit någon kampanj för att få nya medlemmar, främst därför att vi tror att alla väsentliga aktörer på marknaden redan är medlemmar.

Ekonomi

Föreningens ekonomi redovisas i bilaga 1.

Ledning

Arbetet inom SC har letts av en styrelse vald av medlemmarna vid årsmötet i januari 2008.

I styrelsen har följande personer ingått:

Björn Bengtson (SIPU Int), ordförande
Kåre Sundin (HIFAB Int),
Catharina Schmitz, IPM/ Indevelop
David Montgomery, WSP Int
Mats Denninger, Niras
Sara Nordström, Vattenfall

Olikas händelser under året innebar förändringar för styrelsens arbete:

- Sara Nordström kunde på grund av utlandsuppdrag inte fullgöra sitt uppdrag. Styrelsen beslöt att adjungera Jacob Lundberg från Vattenfall för att täcka upp luckan efter Sara
- Mats Denninger fick ett regeringsuppdrag från september 2008 och kunde inte förena detta uppdrag med aktivt engagemang inom SC
- Catharina Schmitz fick ett heltidsuppdrag inom Sida från hösten 2008 och ansåg detta uppdrag inte förenligt med ett styrelseuppdrag inom SC.

Styrelsen informerade valberedningen om situationen och vi rekommenderade att styrelsen i antalsmässigt beskuret skick skulle sköta ledningen fram till nästa årsmöte.

Administrationen av SC har skötts av SIPU International AB i enlighet med budget och avtal.

2008 års styrelse har sammanträtt 6 gånger och samtliga möten har protokollförts.

Verksamheten

Den nya styrelsen tog över en verksamhet och en inriktning som har bibehållits under verksamhetsåret.

Den tidigare styrelsen hade utarbetat 4 position papers

- Upphandling in konkurrens'
- Osund konkurrens inom biståndet
- Personalförsörjning inom biståndet
- Att bekämpa korruption

Dessa handlingar representerade SC's synpunkter och ståndpunkter väl och styrelsen har fortsatt att driva dessa frågor gentemot Sida.

Den allt överskuggande frågan för styrelsen har varit att antalet uppdrag och storleken på uppdrag har fortsatt att minska från Sida. Styrelsen träffade Sidas generaldirektör, Anders Nordström, i mars 2008 och detta var huvudpunkten för diskussion. Det stod klart under diskussionen, att det nya biståndet, i alla dess delar och enligt Sidas syn, sammantaget innebär att det privata näringslivet inte sågs som en varaktig och långsiktig partner och att genomförande konsulternas tid är förbi, i vart fall som en aktör inom det svenska bilaterala biståndet. Det är alltmer klart, att Sidas nya väg – den så kallade nya biståndsarkitekturen - är att vara en finansär av bistånd, inte en direkt skapare av projekt, att stimulera myndigheter och organisationer att själva agera (med Sida finansiering), att skapa paraplyorganisationer inom prioriterade biståndsområden och lägga ut uppdrag på dessa att genomföra projekt. Vi kommer i sista hand, om en fråga och ett ämne anses särskilt viktigt och om en annan aktör – den offentliga sektorn eller organisationer – inte har profil, kapacitet eller vilja att genomföra ett uppdrag. Och det är Sida som bestämmer det; teserna testas inte inom ramen för upphandlingar.

Denna reella situation står dock i kontrast mot uttalanden från regeringen att det privata näringslivet skall spela en väsentlig roll i biståndet och då inom av regeringen prioriterade områden. Att detta kan manifesteras i form av reella resultat genom upphandling av tjänster direkt, verkar vara en alltför enkel lösning.

SC gör sitt bästa för att driva vår grundfråga, att det svenska biståndet skall vara konkurrensneutralt och att det svenska näringslivet är en viktig resurs för ett bra och effektivt bistånd för utvecklingsinsatser i de fattigaste länderna.

Styrelsen har haft 4 möten med den så kallade Lilla Gruppen, som består av SC styrelse och personer utsedda av Sida att föra en dialog med SC om viktiga frågor. Johan Åkerblom leder Sida gruppen. Arbetet och dialogen inom gruppen präglas av öppenhet, lyhördhet och respekt för de skilda uppfattningar som finns. Sida har givit SC den information som efterfrågats.

Viktiga milstolpar för verksamheten

Konkurrensneutralitet

I början av året presenterades en utredning om konkurrensneutralitet. Uppdragsbeskrivningen innehåller frågor som SC prioriterade. SC deltog i ett Sida seminarium för att diskutera utredningens slutsatser och vi framförde våra synpunkter i ett remissvar. Resultatet av denna

utredning är delvis positiv för SCs medlemmar. Sida har skärpt kraven på de så kallade FÖLJSAM myndigheterna att deluppdrag som ligger inom projektets ram och som inte faller inom myndighetens unikhet, skall upphandlas. Tidigare var detta mer lösligt beskrivet. Sida har senare mer klart definierat var "peerskap" innebär, alltså att endast sådan verksamhet där det är fråga om ett klart samarbete mellan systemmyndigheter skall undantagas från normala upphandlings regler. Utredningen var frågande till att Sida kan ge en myndighet ett uppdrag utan upphandling, enbart med hänvisning till att staten är en juridisk person. Sida vidhåller dock den uppfattningen. SC anser det fortfarande något märkligt att Sida ger ett uppdrag direkt till en myndighet i Sverige för att ge stöd till en partner i utlandet utan upphandling. Mottagaren är då inte den svenska staten, enbart en finansiär.

Vi har därför nått viss framgång vad avser skärpning av de krav och förutsättningar som skall gälla för Sida ger direktuppdrag till myndigheter. Vi har dock inte ännu märkt att myndigheterna har ökat sin upphandling av insatser vilka inte bör anses ligga inom myndighetens unikhet.

Upphandlingsstatistik

SC har under många år varit kritisk till brister i Sidas statistik över upphandlingar. Denna oro har ökat i och med att fler upphandlingar sker regionalt och lokalt, genom ambassader i mottagarländer. Frågan har diskuterats ingående med Sida och resultatet är att en ny databas och mer konkret ansvar inom Sida bör förbättra statistiken. Eftersom Sida inte avser att koppla den nya statistiken till en genomgång av historiska brister i statistiken, kommer vi att förlora tillförlitliga uppgifter om utvecklingen.

Resursbasutveckling

Sida har minskat på anslagen för PYK och BBE och dragit ned på tiden. Detta är i och för sig negativt men SC har samtidigt konstaterat att i och med att uppdragen för upphandling gradvis minskar, då försvinner även skälen för våra medlemmar att utveckla framtida resurser. Vår ståndpunkt vad avser kompetensutveckling är väl beskrivet inom position paper "Personalförsörjning inom Biståndet".

Projektspaning genom Exportrådet och anbuds-kostnadsstöd

SC har deltagit i diskussioner med Exportrådet om vikten av ökat engagemang från Exportrådet vad avser hjälp med att få bättre information om projekt som kommer ut regionalt och lokalt. Vi anser naturligtvis att detta är ett bra initiativ och har försökt slussa sådan information direkt till våra medlemmar. Om detta har varit effektivt och om de större aktörerna på marknaden har fått likvärdig information på annat sätt, kan vi nu inte bedöma.

Vad gäller anbuds-kostnadsstöd, har SC varit en partner med Exportrådet vad gäller att

- Informera medlemmarna om att bättre nyttja detta hjälpmedel
- Informera Exportrådet att det förhållande att färre aktörer använder möjligheten är ett resultat av att det nu finns färre aktörer samt att det förhållande att maxbeloppen sänkts och att internationella anbud blir alltmer kostsamma resulterar i att anbuds-kostnadsstödet då spelar en mindre roll
- Senare informera om att årets budget för detta hade tagit slut och att regeringen ännu inte tagit ställning till nya medel

Ramavtal

SC har i dialog med Sida påpekat vikten av stringens i användandet av ramavtal, att olika delar inom Sida använder ramavtalen slarvigt, att ambassader inte har kunskap om ramavtalen. Ett tag var vi oroliga för att Sida skulle upphöra med ramavtalen men så har inte skett. Sida har även delvis centraliserat tillämpningen av ramavtalen och ger nu mer stöd till olika enheter inom Sida.

Korruption i biståndet

Detta tjar vi om i alla upptänkliga sammanhang, eftersom Sida inte enligt vår uppfattning tar denna fråga på fullt allvar. SC har ett klart position paper i frågan. I ett yttrande över ändrad fokus på upphandlingar med anledning av Paris deklarationens intentioner, förde vi fram våra synpunkter. Upphandlingar styrda av Sida i Sverige – med fullt deltagande av mottagarna – ger minst utrymme för korruption. Ju längre besluten kommer från Sida Stockholm ju högre är riskerna för korruption. Multilaterala organisationers upphandlingar präglas alltmer av korruption. Komplicerade former för upphandling är ingen spärr, ej heller imponerade program mot korruption. Det är ett dilemma för Sida att den nya biståndsarkitekturen väsentligen ökar korruptionen och Sida verkar skygga för denna problematik.

Artiklar

Ordföranden skrev en artikel i Development Today om våra kritiska synpunkter på att myndigheter får uppdrag utan upphandling – uppdrag vi anser väl kan utföras av våra medlemmar, att vi i och för sig välkomnar Sidas skärpta krav på att myndigheter skall upphandla tjänster som ligger utanför deras unikheter samt att vår kanske största oro är att korruptionen ökar när Sida inte längre upphandlar tjänster. Ordföranden har även intervjuats av tidningen Omvärlden vad avser PGU och där framfört att vår klara uppfattning är att bredare insatser och engagemang från det svenska samhället i ett bra och effektivt bistånd, inte skall innebära att näringslivet marginaliseras.

Nordiska utvecklingsfonden (NDF)

Styrelsen har engagerat sig i hotet att NDF skulle läggas ner och att befintliga medel och återbetalade medel skulle föras över till Världsbanken och annan multilateral organisation. Vi skrev ett yttrande till UD i frågan. Resultatet blev att återbetalda medel kommer att finnas kvar i ett nordiskt initiativ och vi hoppas naturligtvis att dessa medel kan manifesteras i nya upphandlingar

Övriga kontakter

SC är en känd aktör och vi blir inbjudna att framföra våra åsikter, inom olika UD fora, genom att vi finns med på maillistor över olika konferenser och initiativ, genom att David Montgomery deltar i olika europeiska sammanhang, genom personliga nätverk. Det är ett känsligt uppdrag för styrelsen, att bedöma hur vi framför våra uppfattningar, att inte uppfattas som motsträviga och balansera detta mot att inte abdikera i våra hjärtefrågor, att se möjligheter i förändringar vi inte riktigt rör över.

Vår förhoppning är lite krasst, att främst Sidas förändringsambitioner inte får avsett resultat, nämligen ett bättre och effektivare bistånd och att vi finns kvar för att göra det jobb som borde ha gjorts. Frågan är om vi har ork att leva kvar under dessa svåra tider.

Hemsidan

SC har inte varit tillräckligt ambitiös att göra hemsidan till en naturlig källa för kontinuerlig information. Här krävs förbättringar.

Verksamhetsplan

Styrelsen föreslår att 2009 års styrelse får i uppdrag att utveckla en verksamhetsplan efter riktlinjer och prioriteringar som görs av årsmötet.

För styrelsen

Björn Bengtson
Ordförande